

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІРПІНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»**

Циклова комісія гуманітарних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи

Вікторія СОВА

2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ПРЕДМЕТА

«Захист України»

(назва предмета)

галузі знань

**05 Соціальні та поведінкові науки
07 Управління та адміністрування
12 Інформаційні технології,
18 Виробництво та технології**

(шифр і назва галузі знань)

освітньо-професійні
програми

**Економіка
Облік і оподаткування,
Фінанси, банківська справа та страхування
Маркетинг
Підприємство, торгівля та біржова діяльність
Комп'ютерна інженерія
Харчові технології**

спеціальності

**051 Економіка
071 Облік і оподаткування,
072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий
ринок
075 Маркетинг
076 Підприємство та торгівля
123 Комп'ютерна інженерія
181 Харчові технології**

відділення

економічне, підприємництва та інформаційних технологій

(назва відділення)

2023 рік

Робоча програма	«Захист України» (назва предмета)
для студентів за галуззями знань	05 Соціальні та поведінкові науки, 07 Управління та адміністрування, 12 Інформаційні технології, 18 Виробництво та технології
спеціальності	051 Економіка, 071 Облік і оподаткування, 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок, 075 Маркетинг, 076 Підприємство та торгівля, 123 Комп'ютерна інженерія, 181 Харчові технології
освітньо-професійні програми	Економіка, Облік і оподаткування, Фінанси, банківська справа та страхування, Маркетинг, Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, Комп'ютерна інженерія, Харчові технології

складена на основі навчальної програми з предмета «Захист України» рівень стандарту, затвердженої Наказом МОН від 03.08.2022 р. № 698,- 20с.

Розробник: Василь КУДРІН, викладач вищої кваліфікаційної категорії;

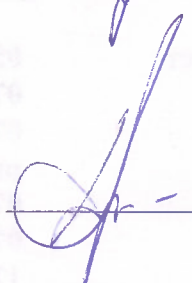
Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії гуманітарних дисциплін
Протокол від «10» 08.2023 року № 1

Голова циклової комісії гуманітарних дисциплін

 О. Куракіна

Схвалено методичною радою коледжу.
Протокол від «10» 08.2023 року № 1

Голова

 Д. Костюк

1. Опис предмета

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика предмета	
		денна форма здобуття освіти	
Загальна кількість годин – 105	Галузі знань: 05 Соціальні та поведінкові науки, 07 Управління та адміністрування, 12 Інформаційні технології, 18 Виробництво та технології	<u>Базовий</u>	
	Спеціальність: 051 Економіка, 071 Облік і оподаткування, 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок, 075 Маркетинг, 076 Підприємство та торгівля, 123 Комп'ютерна інженерія, 181 Харчові технології Освітньо-професійні програми: Економіка, Облік і оподаткування, Фінанси, банківська справа та страхування, Маркетинг, Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, Комп'ютерна інженерія, Харчові технології	Рік підготовки:	
		1-й	
		Семестр	
		1-й	2-й
		Аудиторні	
		34 год.	51 год.
		Навчально-польові збори	
			18 год.
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: аудиторних I сем. – 2 II сем. – 3	Освітньо-професійний ступінь Фаховий молодший бакалавр	Індивідуальні заняття	
			2 год

2. Пояснювальна записка

Вивчення предмета «Захист України» спрямоване на досягнення мети загальної середньої освіти. Метою загальної середньої освіти є: всебічний розвиток, навчання, виховання, виявлення обдарувань, соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і здобуття освіти упродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності, дбайливого ставлення до родини, своєї країни, довкілля, спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству.

Конституція України визначає захист України обов'язком громадян України, найважливішою функцією держави. Безпека людини, її життя і здоров'я визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю.

Метою навчального предмета «Захист України» є формування в студентів життєво необхідних знань, умінь і навичок щодо захисту України та дій в умовах надзвичайних ситуацій, а також системного уявлення про військово-патріотичне виховання як складову частину національно-патріотичного виховання.

Провідним методологічним підходом реалізації визначеної мети є запровадження компетентнісного підходу в освітній процес закладів середньої освіти з урахуванням ключових компетентностей як результату навчання.

Мета реалізовується комплексом таких навчальних і виховних завдань:

- ознайомлення студентів з основами нормативно-правового забезпечення захисту України, цивільного захисту населення та особистої безпеки людини;
- усвідомлення студентами свого обов'язку щодо захисту України в разі виникнення загрози незалежності та територіальній цілісності держави;
- набуття знань про функції Збройних Сил України та інших військових формувань, їхні характерні особливості;
- засвоєння основ захисту України, цивільного захисту населення, домедичної допомоги, здійснення психологічної підготовки до захисту України;
- підготовка студентів до захисту України, професійної орієнтації до служби у Збройних Силах України та інших військових формуваннях, визначених чинним законодавством, до захисту життя і здоров'я, забезпечення власної безпеки і безпеки інших людей у надзвичайних ситуаціях мирного і воєнного часу.

Заняття з предмета «Захист України» повинні мати практичну спрямованість. Психологічна підготовка до захисту України здійснюється протягом усього викладання предмета. Морально-психологічна підготовка здійснюється в ході навчання з метою формування морально-психологічної готовності та спроможності студентів виконувати покладені на них завдання, переборювати труднощі та небезпеку у надзвичайних ситуаціях, витримувати навантаження. Для цього на заняттях та тренуваннях викладачем створюються відповідні умови.

Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється відповідно до Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів за рівнем засвоєння ними складових знаннєвого (теоретичні та теоретико-методичні знання) та діяльнісного (виконання вправ, навчальних завдань) компонентів навчальної програми. Оцінка за виконання нормативу може враховуватися в сукупну оцінку за виконання контрольної вправи (елемента). При цьому оцінки за виконання практичних вправ, дій, алгоритмів, нормативів є пріоритетними під час здійснення тематичного, семестрового чи річного оцінювання.

Оцінювання навчальних досягнень на заняттях може здійснюватися за такими видами діяльності:

- Засвоєння техніки виконання вправи (може здійснюватися окремо від прийому навчального нормативу).
- Виконання навчального нормативу (з урахуванням динаміки особистого результату).
- Виконання навчальних завдань під час проведення заняття.
- Засвоєння теоретико-методичних знань.

3. Розподіл годин на лекції та практичні заняття з предмета “Захист України”

№ п/п	Назва розділів і тем	Кількість годин			
		Всього	з них		
			Лекції	Практичні	Індивідуальні заняття
	1 Семестр	34	22	12	
	Розділ 1.Основи національної безпеки України	4	4		
1.1	Вступ. Зміст програми предмета «Захист України». Підготовка до захисту України-обов'язок кожного громадянина.Структура воєнної організації,воєнна доктрина України,національні інтереси,міжнародне військове співробітництво.	2	2		
1.2	Загрози національній безпеці держави.Система світової колективної безпеки.Правові та організаційні засади національного спротиву.Забезпечення кібербезпеки.	2	2		
	Розділ 2. Збройні Сили України на захисті України	10	10		
2.1	Нормативно-правова база з військових питань. Законодавство України про військову службу. Структура та завдання Збройних Сил України,військова присяга та військова символіка України.	2	2		
2.2	Історія українського війська:давньослов'янський період, військо Київської Русі,військо періоду козаччини, українські військові формування 20 століття,нова українська армія 2014-2023р.	2	2		
2.3	Правила застосування,запобігання порушення норм міжнародного гуманітарного права.(МГП) Особливості ведення бойових дій за нормами МГП.	2	2		
2.4	Поняття про військові статuti. Організація внутрішньої служби,розподіл часу і повсякденний порядок.	2	2		
2.5	Поняття та суть військової дисципліни. Дисциплінарні стягнення та заохочення до військовослужбовців.	2	2		
	Розділ 3. Стройова підготовка та прикладна фізична підготовка	4		4	
3.1	Обов'язки перед шикуванням та в строю,стройові прийоми,стройові команди,рух стройовим кроком. Строй відділення,взводу.	2		2	
3.2	Силові вправи для зміцнення м'язів. Реабілітаційні вправи для відновлення організму в польових умовах.	2		2	

	Розділ 4. Вогнева підготовка	16	8	8	
4.1	Історія розвитку та класифікація стрілецької зброї. Сучасна стрілецька зброя, її бойові властивості, принцип дії.	2	2		
4.2	Правила та техніка ведення стрільби з місця та в русі. Правила та одноманітність прицілювання.	2	2		
4.3	Вибір цілі для обстрілу, спостереження за полем бою. Визначення дальності до цілі.	2	2		
4.4	Малокаліберна та пневматична гвинтівки, будова, ТТХ. Стрільба з пневматичної гвинтівки	2		2	
4.5	Призначення та будова, ТТХ автомата Калашникова, чищення та змащення автомата, норматив з розбирання та складання.	2		2	
4.6	Приготування автомата до стрільби. Норматив спорядження магазину патронами.	2		2	
4.7	Призначення, будова, ТТХ ручних гранат, принцип дії. Правила та способи метання ручних гранат	2		2	
4.8	Мінно-вибухові пристрої, класифікація мін, способи їх встановлення та знешкодження.	2	2		
	2 Семестр	71	32	37	2
	Розділ 5. Тактична підготовка	16	10	6	
5.1	Поняття про бій. Види вогню та маневру в бою. Види носіння зброї (вільне, тактичне).	2	2		
5.2	Пересування на полі бою, подолання перешкод. Позиція в обороні, маскування, використання укриття.	2	2		
5.3	Склад бойової групи, розподіл обов'язків. Обов'язки солдата в бою.	2	2		
5.4	Порядок дій у складі бойових груп. Прийоми та способи дій солдата в бою.	2		2	
5.5	Бойові порядки та їх використання під час руху. Взаємодія у бойовій групі, умовними сигналами.	2		2	
5.6	Суть орієнтування на місцевості, визначення сторін горизонту за сонцем, зірками, природними ознаками.	2	2		
5.7	Використання топографічних карт в бойових умовах. Нанесення тактичної обстановки, умовні позначення.	2	2		
5.8	Поняття про магнітний азимут, визначення азимута на місцевий предмет. Рух за магнітним азимутом.	2		2	
	Розділ 3. Стройова підготовка та прикладна фізична підготовка	4		4	
3.3	Силові вправи з вагою власного тіла, з обтяженнями. Подолання загальновійськової смуги перешкод.	2		2	
3.4	Ознайомлення з національними бойовими мистецтвами: хортинг, бойовий гопак, спас.	2		2	

	Розділ 6. Основи цивільного захисту	14	12	2	
6.1	Єдина державна система цивільного захисту. Основні принципи захисту населення.	2	2		
6.2	Причини виникнення та класифікація надзвичайних ситуацій (НС).Рівні надзвичайних ситуацій.	2	2		
6.3	Джерела надзвичайних ситуацій у військовий час. НС, які характерні для регіону проживання.	2	2		
6.4	Індивідуальні засоби захисту. Практичне використання індивідуальних засобів захисту.	2		2	
6.5	Укриття людей у сховищах. Евакуація. Радіаційний та хімічний захист населення.	2	2		
6.6	Сутність, зміст і послідовність рятувальних робіт. Надання екстренної психологічної допомоги.	2	2		
6.7	Види терористичних проявів, способи дій терористів. Правила поведінки в умовах терористичного акту.	2	2		
	Розділ 7. Домедична допомога	17	10	7	
7.1	Рятувальний ланцюжок при раптовій зупинці серця. Штучне дихання непрямий масаж серця.	2	2		
7.2	Застосування автоматичного дефібрилятора. Техніка проведення реанімаційних заходів.	2		2	
7.3	Види кровотеч. Способи зупинки кровотеч. Алгоритм дій при кровотечі.	2	2		
7.4	Техніка накладання турнікета, джгута, закрутки. Тампонування рани. Накладання пов'язок.	2		2	
7.5	Вступ до курсу тактичної медицини. Етапи надання домедичної допомоги.	2	2		
7.6	Надання допомоги на етапі під вогнем. Домедична допомога в зоні тактичних умов.	2		2	
7.7	Послідовність дій за алгоритмом “march”. Загальні причини зміни стану свідомості.	2	2		
7.8	Проникаючі поранення грудей, явище пневмотораксу. Домедична допомога при опіках ,відмороженнях.	2	2		
7.9	Повний огляд пораненого, способи транспортування.	1		1	
	Навчально-польові збори	18		18	
	Розділ 4. Вогнева підготовка	4		4	
4.9	Основи влучності стрільби, тренування в одноманітності прицілювання, підготовка до стрільби.	2		2	
4.10	Прийоми стрільби з автомата. Виконання початкової вправи стрільби.	2		2	
	Розділ 5. Тактична підготовка	12		12	
5.9	Дії солдата в обороні, вибір позиції. Маскування, ведення спостереження.	2		2	

5.10	Способи боротьби з танками противника. Способи боротьби з авіацією противника.	2		2	
5.11	Дії солдата у наступі ,подолання прешкод, рух в атаку.	2		2	
5.12	Дії при застосуванні зброї масового враження. Подолання місцевості з радіоактивним забрудненням.	2		2	
5.13	Дії у складі малих тактичних груп. Бойові порядки їх використання в бойових умовах.	2		2	
5.14	Ознайомлення з озброєнням та бойовою технікою військової частини.	2		2	
	Розділ 7. Домедична допомога	2		2	
7.10	Надання домедичної допомоги в секторі обстрілу. Надання домедичної допомоги в секторі укриття.	2		2	
	Індивідуальні заняття	2			2
	Збройні Сили України на сучасному етапі розвитку.	2			2
	Разом:	105	54	49	2

4. Вклад предмета у формування ключових компетентностей

№ п/п		Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами	Уміння: володіти мовною базою, оперуючи якою можна реалізувати будь-яку ситуацію спілкування на військову тематику; України»; доречно поєднувати вербальні та невербальні засоби спілкування відповідно до мети, ситуації мовлення, тобто сформованість комунікативних навичок на заняттях із предмету «Захист України» знаходити, вибирати, сприймати, аналізувати і використовувати інформацію військового спрямування; оцінювати комунікативну ситуацію і приймати професійне рішення та планувати комунікативні дії Ставлення: здатність розуміти та використовувати різні складові національної культури (традиції, ритуали, звичаї, соціальні стереотипи) під час заходів військово-патріотичного виховання усвідомлення значення військової справи для розвитку патріотичної особистості шанування державних символів України, які концентровано виражають провідну роль нації у становленні власної держави Навчальні ресурси: інформація про історію розвитку українського війська та техніки і озброєння військової частини
2	Спілкування іноземними мовами	Уміння: читати і розуміти тексти, ініціювати, підтримувати і закінчувати розмови, щодо роботи з пам'ятками міжнародного гуманітарного права брати участь в іншомовному спілкуванні (усне та письмове мовлення) щодо військової справи володіти культурою ділового та професійного спілкування іноземними мовами володіти культурою відповідно до правил поведінки учасника бойових дій володіти основами ділового спілкування іноземною мовою у типових ситуаціях розуміти розмовне мовлення під час участі у міжнародних проєктах, поїздки за кордон володіти навичками розуміння іноземної мови на слух під час повідомлень та інформації щодо надзвичайних ситуацій у мирний та воєнний час використовувати іншомовні навчальні джерела для отримання інформації на військову тематику Ставлення: знання звичаїв, особливостей життя у країні, мова якої вивчається, відповідність мовленнєвої поведінки та етикету носіїв мови;

		позитивне ставлення до іноземної мови як засобу спілкування, повага до народу, носія цієї мови, толерантне ставлення до його культури, звичаїв та способу життя; культурна неупередженість і соціокультурна спостережливість, тактовність і ввічливість; розуміти значення іноземної мови, як засобу вирішення багатьох проблем міжкультурного спілкування і підвищення престижу та посилення ролі України в світі знаходити інформацію в іноземних джерелах про тактику дій іноземних держав, зброю нового покоління та ін. Навчальні ресурси: новини іноземною мовою, військова термінологія міжнародного гуманітарного права, зустрічі з військовослужбовцями з іноземних держав, зустрічі з учасниками бойових дій іноземних держав
3	Математична компетентність.	Уміння: модельовати бойові ситуації та розкривати, основні події в процесах ведення збройної боротьби; розв'язувати вогневі задачі на ураження противника, як процес знищення цілей вогнем з різних видів зброї; проводити розрахунки для прогнозування можливих результатів бойових дій; визначати вихідні установки прицілу та точки прицілювання з урахуванням відстані до цілі і її розмірів. визначати відстані на місцевості за лінійними розмірами предметів чи безпосереднім проміром (пари кроків) використовувати математичні методи під час виносу точки прицілювання з урахуванням бокового вітру чи під час руху цілі розраховувати бойові можливості підрозділів, щодо ураження противника під час різних способів ведення бою здійснювати підрахунок та аналіз частоти серцевих скорочень у стані спокою та під час фізичних навантажень визначати сторони горизонту за компасом та годинником, вміти надавати інформацію про своє місцезнаходження Ставлення: усвідомлення важливості математичних знань та математичного мислення під час постановки чи виконання завдань з розділів програми (вогнева, прикладна-фізична, домедична та тактична підготовки і військова топографія) Навчальні ресурси: рішення вогневих задач, визначення відстаней за допомогою лінійних розмірів, визначення бойових можливостей підрозділів, рух за азимут, визначення життєвих показників людини
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях.	Уміння: діяти при можливості застосування противником хімічної зброї, отруйних речовин з метою збереження життя використовувати засоби індивідуального та колективного захисту і спеціальної обробки характеризувати та вміти діяти під час надзвичайних ситуацій природнього, суспільного-політичного й суспільного характеру. дотримуватись правил безпечної поведінки при виникненні надзвичайних ситуацій з вибухонебезпечними предметами

		застосовувати маскування, як вид бойового забезпечення, яке організовується та здійснюється з метою приховування від противника складу сил своїх військ і введення його в оману стосовно намірів та розташування своїх підрозділів, споруд та вогневих позицій Ставлення: розуміння впливу військових дій на природу розуміння катастрофічного впливу ядерної, хімічної та біологічної зброї як руйнівної сили ціннісне ставлення до навколишнього середовища, як до потенційного джерела життя, усвідомлення важливості бережливого природокористування позитивне ставлення до природних елементів, які дають можливість змінювати зовнішній вигляд бойової техніки, усвідомлення значення природних елементів в природі, які використовуються у фотоелементах, дають можливість «бачити» в темряві, вести бій у нічних умовах; застосовуються в атомних силових установках; використовується для створення снарядів та куль готовність до вирішення проблем, пов'язаних зі станом довкілля, що є наслідком надзвичайних ситуацій розуміння впливу військових дій та надзвичайних ситуацій різного характеру на природу. Навчальні ресурси: вирішення питань при діях у надзвичайних ситуаціях, засоби захисту природи від вражаючих факторів зброї, ситуативні вправи щодо вирішення проблем стану довкілля.
5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: самостійно знаходити, аналізувати та добирати необхідну інформацію, обробляти її, зберігати та передавати її за допомогою технічних засобів та інформаційних технологій; використовувати інформаційно-комунікативні технології, розуміти та оцінювати різні аспекти медіа контенту; ефективно комунікувати за допомогою онлайн комунікації в різноманітних формах (електронна пошта, чати, блоги, соціальні мережі тощо); здійснювати інформаційну діяльність по збору, обробці, передачі, збереженню інформації формувати практичні навички зі стрільби по статичним та динамічним мішеням за допомогою лазерних електронних стрілецьких тренажерів; працювати з комплексними навчальними пакетами (електронними підручниками); використовувати всесвітню систему взаємополучених комп'ютерних мереж, що базуються на комплекті Інтернет-протоколів Ставлення: усвідомлення впливу інформаційних та комунікативних технологій і пристроїв на здоров'я людини, переваг та ризиків їх застосування; розуміння проблем та наслідків комп'ютерної залежності Навчальні ресурси:

		комп'ютерні програми з тактичної та вогневої підготовки, відео уроки з військової тематики, презентації з тем розділів програми «Захист України», комп'ютерні тести з метою оцінки знань учнів з військової справи, блогосфера педагогів, соціальні мережі (групи в соц. мер.)
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати та застосовувати потрібні знання і способи діяльності для досягнення мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власний освітній напрямок, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власного освітнього напрямку по вивченню предмету
7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, ухвалювати оптимальні рішення, щодо уникнення військових конфліктів та їх урегулювання мирним шляхом; використовувати критерії практичності, ефективності та точності, щоб обрати найкраще рішення, як майбутнього військовослужбовця, який буде діяти в сучасному загальновійськовому бою; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати по проблемам та питанням повсякденної життєдіяльності військ; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання взаємовідносин та дотримання статутних положень, правил військової ввічливості та поваги до командирів, начальників та підлеглих, старших та молодших; аналізувати та оцінювати власні професійні можливості, здібності та співвідносити їх з вимогами до військовослужбовця, члена військового колективу та представника військової частини боротися з порушеннями правил військової дисципліни, контролювати свої емоції під час виконання складних завдань та психофізичного навантаження в складних ситуаціях, організовувати свій час і мобілізувати ресурси для вивчення військової справи; оцінювати власні можливості в процесі рухової діяльності, виконання стройових прийомів, прийомів з основ самозахисту, виконання нормативів з вогневої, тактичної прикладної фізичної підготовки та основ цивільного захисту; реалізовувати різні ігри на місцевості, відповідати за власні рішення, визнавати недоліки у тактичних діях, планувати та

		реалізовувати проекти на військово-спортивну тематику (змагання зі стрільби, воєнізовані естафети) Ставлення: ініціативність; відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших; відвага, наполегливість, самовіддача, усвідомлення важливості співпраці під час ігрових ситуацій. Навчальні ресурси: змагання з військово-прикладних видів спорту, участь у тактико-стройових заняттях, практичних стрільбах, діях на місцевості
8	Соціальна та громадянська компетентності	Уміння: аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях та діях військовослужбовця в сучасному загальновійськовому бою; співпрацювати в колективі, вносити свою частку в роботу групи для вирішення проблеми відносно вивчення та впровадження статутних положень про військову дисципліну, внутрішній порядок у військовій частині, правил поведінки військовослужбовця; виявляти соціальні почуття, змістом яких є любов до Вітчизни, повага до сучасних збройних сил, готовність виконувати накази та розпорядження командирів, начальників, виявляти повагу в колективі; застосовувати процедури та способи захисту власних інтересів, прав та свобод, як майбутніх військовослужбовців стосовно законів України; виконувати громадянський обов'язок у межах місцевої громади та держави загалом ефективно спілкуватися, долати стереотипи, робити свідомий вибір та діяти відповідально Ставлення: усвідомлення цінностей людини як вищої соціальної цінності, поваги до її прав і свобод, закону; прагнення до суспільної справедливості, рівноправності; активна та відповідальна громадянська позиція, розуміння громадянського обов'язку; відповідальність за спільну справу Навчальні ресурси: Статути Збройних сил України, Конституція України, міжнародні правові акти, сучасна публіцистика, виконання проектів, задачі соціального змісту
9	Обізнаність та самовираження у сфері культури	Уміння: розуміти власну національну культурну, історію та створення сучасних збройних сил, повагу до історичного минулого; окреслювати основні тенденції розвитку культури у минулому та сьогоденні, враховувати історичні етапи розвитку українського війська, визначних полководців, історичні битви;

		використовувати мистецькі артефакти для пізнання минулого, осмислювати значення мистецтва в історичному контексті, знати історію розвитку та класифікацію сучасної зброї; аналізувати досягнення української культури та культур інших народів Ставлення: свідоме збереження і розвиток власної національної культури та історичної спадщини; повага до культури інших країн; відповідальна поведінка та піклування про пам'ятки української та світової культур; відкритість до міжкультурного діалогу Навчальні ресурси: твори військового мистецтва, творчі проекти, інтерактивні заняття в музеях бойової та трудової слави, вивчення історії рідного краю
10	Екологічна грамотність і здорове життя.	Уміння: змінювати навколишній світ засобами сучасних технологій без шкоди для середовища; надавати допомогу собі та тим хто її потребує під час травмуваннях, кровотечах та пораненні; ухвалювати рішення, обмірковуючи альтернативи і прогножуючи наслідки для здоров'я, добробуту і безпеки людини; регулярно вдосконалювати фізичний стан, демонструвати рухові вміння і навички та використовувати їх у різних життєвих ситуаціях діяти у небезпечних ситуаціях та надавати домедичну допомогу. Ставлення: відповідальне ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших людей; дотримання морально-етичних і правових норм, правил екологічної поведінки в довкіллі; ціннісне ставлення до навколишнього середовища, як до потенційного джерела здоров'я, добробуту та безпеки людини і спільноти, усвідомлення важливості бережливого природокористування; Навчальні ресурси: соціальні, екологічні та медичні проекти; моделювання соціальних ситуацій, зокрема впливу природного та техногенного середовища на здоров'я і безпеку людини; мультимедійні презентації до проектів, щодо добробуту, здоров'я і безпеки;

5. Критерії оцінювання

Види оцінювання

Основними видами оцінювання є: поточне; тематичне; підсумкове за семестр, рік навчання та навчально-польові заняття (збори).

Поточне оцінювання здійснюється на всіх етапах навчальної діяльності у формах: опитування студентів на предмет засвоєння навчального матеріалу; тестового контролю; виконання студентами нормативних прийомів і вправ, письмових робіт; створення навчальних комп'ютерних (та іншого виду) моделей бойових дій і надзвичайних ситуацій, навчальних макетів (мішеней). Необхідність поточного оцінювання визначає викладач.

Тематичне оцінювання є обов'язковим для кожного розділу, оскільки основною структурною одиницею предмета є тема. Оцінка за тему виставляється шляхом узагальнення поточних оцінок за тему з урахуванням оцінок за виконання нормативних прийомів і вправ, письмових робіт, за створені навчальні моделі (макети).

Критерії оцінювання знань здобувачів освіти наведено в табл. 1:

Таблиця 1. Оцінювання навчальних знань здобувачів освіти

Рівень компетентності	Бали	Критерії оцінювання якості знань, умінь і навичок здобувачів освіти
1	2	3
I. Початковий рівень	1	Студент може розрізняти об'єкт вивчення і відтворити деякі його елементи. Володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що відтворюються учнем окремими словами чи реченнями з постійною допомогою викладача, виконує лише фрагменти практичних завдань
	2	Студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, має поверхові уявлення про об'єкт вивчення, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні, має елементарні навички, практичні завдання виконує лише з допомогою викладача
	3	Студент відтворює менше половини навчального матеріалу, за допомогою викладача виконує елементарні завдання, розрізняє елементи техніки виконання нормативних вимог і здатний виконати незначну їх частину
II. Середній рівень	4	Студент знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворювати його не в повному обсязі відповідно до тексту підручника або пояснення викладача
	5	Студент розуміє основний навчальний матеріал, здатний дати визначення понять, але допускає помилки. За допомогою викладача може логічно відтворювати значну його частину
	6	Студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, відповіді його правильні, він може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, за допомогою викладача може його аналізувати, порівнювати та робити висновки
III. Достатній рівень	7	Студент виявляє знання і розуміння переважної більшості навчального матеріалу, здатний застосовувати його на рівні стандартних вимог, частково контролювати власні навчальні дії
	8	Знання студента достатньо повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, вміє аналізувати, робити висновки. Самостійно застосовує теоретичні знання для виконання практичних завдань.

	9	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, вміє узагальнювати інформацію, застосовує її на практиці
IV. Високий рівень	10	Студент володіє глибокими, міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях. Виявляє творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної пізнавальної діяльності, знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх при вирішенні поставлених завдань.
	11	Студент володіє узагальненими знаннями з предмета, вільно висловлює власні думки, визначає програму особистої пізнавальної діяльності без допомоги вчителя знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності.
	12	Студент має системні знання, виявляє здатність приймати творчі рішення, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання, рівень умінь і навичок дає змогу виконувати нормативи на бездоганному рівні

Індивідуальні нормативи та вимоги до їх виконання

№	Норматив, умови (порядок) його виконання	КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ											
		ВИСОКИЙ			СЕРЕДНІЙ			ДОСТАТНІЙ			НИЗЬКИЙ		
		12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
1.	Приготування до стрільби і ведення вогню з автомата. Студент знаходиться у вихідному положенні, автомат тримає «на ремінь», магазин у сумці для магазинів. За командою керівника роздавач видає 5 навчальних патронів. Стрільба виконується по мішенях з відстані 25м., 50 м., 100 м. Студент споряджає магазин і укладає його у сумку. За командою «До бою!» виконує норматив: займає місце для стрільби, заряджає зброю, готується до ведення вогню і доповідає: «Такий-то до бою готовий!». За командою «Вогонь!» послідовно встановлює приціл, знімає із запобіжника і встановлює вид вогню та імітує два-три постріли. Доповідає про закінчення стрільби та за командою керівника розряджає зброю, надає для огляду, повертається у вихідне положення. Дії після команди «Вогонь» виконуються без урахування часу. Стрільба по мішенях виконується: на 25 м. з положення стоячи, на 50 м. з положення сидячи, на 100 м. з положення лежачи. Виконання стрільби 1 патрон на 25 м., 2 патрони на 50 м., 2 патрони на 100 м.	Попадання в мішені (4-5 патронів)	Попадання в мішені (3-4 патрони)	Попадання в мішені (2-3 патрони)	Попадання в мішені (1-2 патрони)			Допущено більше трьох помилок			Порушені заходи безпеки під час поводження зі зброєю		
2.	Неповне розбирання автомату. Автомат на столі, студент знаходиться біля зброї. За командою «До розбирання автомату приступити!» здійснює неповне розбирання автомату та доповідає «Готово!» Час фіксується від подачі команди до доповіді. Після виконання нормативу називає частини автомату	Помилок немає	Не більше однієї помилки	Не більше двох помилок	Допущено більше трьох помилок								
		13с	15с	18с	19с	20с	21с	22с	23с	25с	27с	29с	31с
3.	Складання автомату після неповного розбирання. За командою «До складання автомата приступити!» студент, дотримуючись послідовності, складає автомат та доповідає «Готово!». Час фіксується від подачі команди до доповіді.	Помилок немає	Не більше однієї помилки	Не більше двох помилок	Допущено більше трьох помилок								
		23с	24с	25с	26с	28с	30с	31с	33с	35с	37с	39с	41с
4.	Чищення і змащування каналу ствола автомата після неповного розбирання. Для чищення зброї потрібне ганчір'я, маслянка із рушничним мастилом. За командою «До чищення і змащування приступити!» учень виконує норматив №2 та доповідає «Готово!». Потім збирає приладдя для чищення каналу ствола і готує матеріал для змащування, називаючи елементи приладдя. Чищення і змащування каналу ствола автомату здійснюється без урахування часу	Помилок немає	Не більше однієї помилки	Не більше двох помилок	Допущено більше двох помилок								
5.	Спорядження магазину патронами. Учень стоїть біля столу, на якому знаходиться 30 патронів та магазин до автомату. За командою «До спорядження магазину приступити!», учень споряджає магазин патронами та доповідає «Готово!». Час фіксується від подачі команди до доповіді учня	35с	40с	45с	46с	48с	50с	51с	53с	55с	57с	59с	1хв 02с
6.	Виявлення цілей, визначення їх місцезнаходження відносно орієнтирів, доповідь про результати спостереження. За командою керівника учень займає місце для спостереження. На відстані 200-500 м від спостерігача розмішені 9 цілей (мішеней). Завдання: виявити цілі, визначити їх місцезнаходження відносно орієнтирів і доповісти про результати спостереження	Виявлені цілі			Виявлені цілі			Виявлені цілі			Помилка у визначенні дальності 15%/20%/25%		
		9	8	7	6	5	4	3	2	1	0-20	0-25	0-30

[illegible]

	Засоби захисту учнів у похідному положенні. Подається сигнал «Хімічна тривога». Ті хто навчаються одягають протигази, плащі у вигляді накидки і ведуть спостереження за місцевістю. Час відраховується від моменту подачі сигналу до повного одягання засобів захисту	33с	35с	37с	38с	40с	43с	46с	50с	57с	1хв. 04с	1хв. 10с	1хв. 20с
17.	Тимчасова зупинка кровотечі. Учень знаходиться біля «пораненого», тримаючи в руках джгут. Час відраховується від команди: «До виконання нормативу приступити!» і до закріплення джгута. Після чого позначається час його накладання. Накладання джгута на стегно або плече Накладання закрутки на стегно або плече	Виконано без помилок			Допущено не більше однієї помилки			Допущено не більше двох помилок			Допущено більше двох помилок		
		20с	25с	30с	35с	40с	45с	50с	55с	1хв.	1хв. 05с	1хв. 10с	1хв. 15с
		50с	55с	1хв	1хв. 05с	1хв. 10с	1хв. 15с	1хв. 20с	1хв. 25с	1хв. 30с	1хв. 35с	1хв. 40с	1хв. 45с
18.	Накладання пов'язки. Учень з перев'язочним матеріалом у руках знаходиться біля «пораненого». За командою «Пов'язку накласти!» починає накладання. Накладання пов'язки на голову (око, вухо). Накладання пов'язки на кисть у вигляді вісімки, на передпліччя, ліктьовий суглоб. Накладання пов'язки на плечовий суглоб, груди. Накладання пов'язки на нижні кінцівки.	Виконано без помилок			Допущено не більше однієї помилки			Допущено не більше двох помилок			Допущено більше двох помилок		
		1хв. 50с	2хв	2хв 05с	2хв 10с	2хв 15с	2хв 20с	2хв 25с	2хв 30с	2хв 35с	2хв 40с	2хв 45с	2хв 50с
		1хв. 50с	2хв	2хв 05с	2хв 10с	2хв 15с	2хв 20с	2хв 25с	2хв 30с	2хв 35с	2хв 40с	2хв 45с	2хв 50с
		2хв 20с	2хв 30с	2хв 35с	2хв 40с	2хв 45с	2хв 50с	2хв 55с	3хв	3хв 05с	3хв 10с	3хв 15с	3хв 20с
		1хв. 50с	2хв	2хв 05с	2хв 10с	2хв 15с	2хв 20с	2хв 25с	2хв 30с	2хв 35с	2хв 40с	2хв 45с	2хв 50с
19.	Надання першої допомоги при переломах. Учень знаходиться біля пораненого. Перев'язочний матеріал і шина в руках або поряд з учнем. За командою «Шину накласти!» учень накладає шину. Виконання нормативу закінчується підвішуванням руки на хустку (бинт, ремінь). Накладання шини з підручного матеріалу на плече. Накладання шини з підручного матеріалу на передпліччя. Накладання шини Крамера на нижню кінцівку.	Виконано без помилок			Допущено не більше однієї помилки			Допущено не більше двох помилок			Допущено більше двох помилок		
		3хв	3хв 30с	4хв	4хв 30с	5 хв	5хв 30с	6 хв	6хв 30с	7 хв	7хв 30с	8хв	8хв 30с
		2хв 40с	2хв 50с	3хв	3хв 10с	3хв 20с	3хв 30с	3хв 40с	3хв 50с	4хв	4хв 10с	4хв 20с	4хв 30с
		3хв	3хв 30с	4хв	4хв 30с	5 хв	5хв 30с	6 хв	6хв 30с	7 хв	7хв 30с	8хв	8хв 30с
		19с	21с	23с	25с	27с	29с	31с	33с	35с	37с	39с	41с

6. Рекомендована література

Основна література

1. Захист Вітчизни: підручник для 10 класу закладів середньої освіти. Рівень стандарту. І.М. Гарасимів, К.О. Пашко, М.М. Фука, Ю.П. Щирба.-Тернопіль: Астон, 2018. – 256 с. (Наказ МОН від 31.05.2018 № 551).
2. Захист Вітчизни: підручник для 11 класу закладів середньої освіти. А.А. Гудима, К.О. Пашко, І.М. Гарасимів, М.М. Фука, Ю.П. Щирба.-Тернопіль: Астон, 2019. – 256 с. (Наказ МОН від 12.04.2019 № 47).

Допоміжна

1. Бойовий статут механізованих і танкових військ Збройних Сил України (Частина 3. Взвод, відділення, екіпаж). Затверджений наказом командувача Сухопутних військ Збройних Сил України від 25.05.2016 № 238.
2. Екстрена медична допомога військовослужбовцям на догоспітальному етапі в умовах збройних конфліктів: Навчальний посібник / Бадюк М.І., Ковида Д.В., Микита О.О. за редакцією професора Бадюка М.І. - К.: СПД. Чалчинська Н.В., 2018. – 212 с.
3. Військова топографія / Гребенюк Т.М. та інші / Підручник. – Видавництво НУ, 2011. – 416с.
4. Захист від хімічних і радіаційних факторів ураження: навчальний посібник / за ред. проф. О.Є. Левченка.- К.: Українська військово-медична академія, 2015. – 404 с.
5. Настанова зі стрілецької справи (Автомати Калашнікова АКМ, АК-74). – К.: МОУ. – 2005.
6. Сучасні інформаційні війни в мережевому он-лайн просторі [Текст] : навчальний посібник / О.В. Курбан. – Київ : ВІКНУ, 2016. – 286 с.

Методична

1. Захист Вітчизни. Комп'ютерна графіка тактичної підготовки. (методичний посібник). Добровольський В.В., Корж Є.П., Кравцов А.К., Мелецький В.М., 10-11 кл. (ЧОПОПП Лист ПТЗО від 27.02.2019 №1.4/18-562).
2. Основи військово-патріотичного виховання (навчально-методичний посібник), Сухушин М.П., 10-11 кл. Просвіта 2018 (Лист ПТЗО від 17.02.2018 № 1.4/18-3101).